

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 448/2010-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. februára 2011 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti E. L., P., zastúpenej advokátom JUDr. R. F., P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 179/2006, za účasti Okresného súdu Žilina, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo E. L. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 179/2006 p o r u š e n é b o l o .
2. Okresnému súdu Žilina p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 179/2006 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. E. L. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť E. L. trovy konania v sume 460,40 € (slovom štyristošesťdesiat eur a štyridsať centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. R. F., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. septembra 2010 doručená sťažnosť E. L., P. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. R. F., P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 179/2006 (ďalej aj „namietané konanie“).

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľka je v postavení odporkyne v 1. rade účastníčkou súdneho konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 8 C 179/2006, ktorého predmetom je rozhodovanie o žalobe vo veci určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Sťažovateľka popisuje doterajší priebeh namietaného konania takto:

„Návrhom zo dňa 05. 10. 2006 doručeným na Okresný súd Žilina bolo začaté súdne konanie pod sp. zn. 8 C/179/2006 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, kde sťažovateľka vystupuje v pozícii odporcu 1).

Navrhovateľ následne podaním zo dňa 27. 11. 2006 a zo dňa 27. 06. 2007 upravil petit. Okresný súd Žilina pripustil úpravu petitu uznesením zo dňa 29. 11. 2006 a zo dňa 27. 06. 2007.

Termín prvého pojednávania vo veci vytýčil konajúci súd na deň 27. 06. 2007, ktoré pojednávanie sa aj v určený deň uskutočnilo. Po tomto pojednávaní súd vo veci nekonal až

do 26. 01. 2009, kedy vytýčil termín na vykonanie obhliadky na mieste samom na deň 26. 03. 2009, ktoré však svojim listom zo dňa 12. 03. 2009 odročil na deň 21. 05. 2009. Obhliadka na mieste samom bola teda uskutočnená dňa 21. 05. 2009. Vzhľadom na ďalšiu nečinnosť Okresného súdu Žilina sme tento požiadali listom zo dňa 21. 10. 2009 o vytýčenie termínu súdneho pojednávania. Okresný súd však na našu žiadosť nereagoval. Žiadosť toho istého znenia sme odoslali opätovne dňa 19. 02. 2010. Vzhľadom na to, že ani po našej urgencii nebol vo veci vytýčený termín pojednávania, zaslali sme dňa 19. 05. 2010 sťažnosť na nečinnosť a prieťahy v súdnom konaní predsedovi Okresného súdu Žilina v zmysle ustanovenia § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Následne nám bolo doručené predvolanie na súdne pojednávanie na deň 08. 09. 2010 a dňa 18. 06. 2010 sme obdržali vyjadrenie ku sťažnosti, v ktorom bolo konštatované, že naša sťažnosť bola čiastočne dôvodná. Neprimeranú dĺžku konania odôvodnil podpredseda súdu tým, že bolo sťažené doručovanie, vzhľadom na pobyt účastníkov konania v ČR, ako aj zmenou návrhu. Zároveň uviedol, že procesné úkony súdu budú pravidelne sledované, aby sa zabránilo vzniku ďalších neodôvodnených prieťahov. Deň pred tým, ako sa malo uskutočniť ďalšie súdne pojednávanie sme si telefonicky na súde overovali termín a čas pojednávania, kedy nám zamestnankyňa príslušného oddelenia oznámila, že pojednávanie bolo odročené na 27. 10. 2010 a že sa neuskutoční. Predvolanie s vyznačeným novým termínom pojednávania nám však doručené nebolo, no dňa 10. 09. 2010 sme obdržali upovedomenie o ďalšom odročení pojednávania z uvedeného dňa na deň 19. 01. 2010 (pravdepodobne došlo k chybe v písaní, keď sudca mal na mysli rok 2011).“

Na základe popisu doterajšieho priebehu namietaného konania sťažovateľka tvrdí, že okresný súd porušil jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, „... nakoľko bol v konaní nečinný, prvé súdne pojednávanie vytýčil až o osem mesiacov po prijatí návrhu a ku dňu podania tejto žiadosti sa uskutočnilo len jedno súdne pojednávanie a obhliadka na mieste samom, pričom od začatia súdneho konania uplynuli takmer štyri roky. Časové intervaly medzi jednotlivými procesnými úkonmi súdu boli podľa nášho názoru neprimerane dlhé.“

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo E. L. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C/179/2006 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Žilina sa prikazuje, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov.

3. E. L.,... priznáva finančné zadostučinenie v sume vo výške 1.000,00 Eur (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Žilina povinný E. L. vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).

4. E. L. priznáva trovy konania a právneho zastúpenia v sume vo výške 303,31 Eur ... do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).“

Sťažovateľka sa domáha aj priznania primeraného finančného zadostučinenia, čo odôvodňuje takto: *„... sťažovateľke bola spôsobená imateriálna ujma, nastala právna neistota v jej postavení v rámci vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom konania, sú v podielovom spoluvlastníctve sťažovateľky a ktoré spolu s rodinnými príslušníkmi aktívne užívala, no v súčasnej dobe je jej užívanie týchto nehnuteľností obmedzené a jej postavenie už po dobu takmer štyroch rokov neisté.“*

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 448/2010-12 z 25. novembra 2010 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľky a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Ústavný súd vzhľadom na tieto oznámenia v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti sp. zn. 1 SprS 313/2010 z 27. januára 2011, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 2. februára 2011, okrem iného uviedol:

„Podľa vyjadrenia konajúceho sudcu sa vo veci vykonávali úkony primerane zaťažnosti a personálnej situácii v súdnom oddelení, a to výzvy na odstránenie väd návrhu, spoplatnenie návrhu, vytýčenie pojednávania, ohliadka na mieste samom. Nejde o prednostnú vec, ktorá by sa týkala ochrany osobnosti, osobného stavu, výživného alebo bytovej potreby účastníkov. Jedná sa o skutkovo zložitú vlastnícku vec a veľa svedkov bolo vypočutých práve na ohliadke. V konaní sa vyskytla prekážka v doručení na strane dodatočne pristúpenej odporkyne v rade 91 z ČR. Po zistení novej adresy súd vytýčil pojednávanie na september a október 2010, z ktorých sa ospravedlnila právna zástupkyňa navrhovateľov pre kolíziu pojednávania a materskú dovolenku. Po odpadnutí prekážok sudca vo veci konal a návrh bol prejednaný na pojednávam dňa 19. 01. 2011. Pre úmrtie odporkyne v rade 9) bolo pojednávanie odročené a súd bude konať s právnymi nástupcami.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a po oboznámení sa s prehľadom úkonov uskutočnených vo veci možno konštatovať, že vo veci sa riadne konalo v priebehu rokov 2006 a 2007. K vytýčeniu prvého pojednávania síce došlo s niekoľko mesačným odstupom, tento však bol spôsobený nedostatkami pôvodne podaného návrhu na začatie konania, ktoré súd odstraňoval výzvou na odstránenie väd podania. Po doručení opraveného podania a návrhu na zmenu súd rozhodol o pripustení o zmeny návrhu a tieto uznesenia boli doručované účastníkom. Po zaplatení súdneho poplatku bol vytýčený termín pojednávania. Následne bolo rozhodované o pripustení účastníka na strane odporcu do konania a o ďalšom pripustení zmeny návrhu. Termín pojednávania zo dňa 12. 07. 2007 bol zrušený z dôvodu ospravedlnenia zástupkyne navrhovateľa. K zdržaniu vo veci došlo len v priebehu r. 2008, nakoľko ďalší termín pojednávania bol určený až na 26. 03. 2009. Tento bol opätovne zrušený z dôvodu ospravedlnenia zástupkyne navrhovateľa. Dňa 21. 05. 2009 sa uskutočnila ohliadka na mieste samom. Konanie v druhej polovici r. 2009 bolo poznačené problémami pri doručovaní zásielok odporkyni v rade 9) v súvislosti so zisťovaním jej

aktuálnej adresy. Po odstránení týchto nedostatkov bolo pojednávanie určené na máj a september 2010, pričom toto pojednávanie bolo opätovne zrušené z dôvodov ospravedlnenia sa právnej zástupkyne navrhovateľa, rovnako ako pojednávanie zo dňa 27. 10. 2010. Pojednávanie dňa 19. 01. 2011 bolo odročené na neurčito za účelom zistenia okruhu dedičov po zomrelej odporkyni v rade 9).

Možno preto konštatovať, že s výnimkou r. 2008 nie je v konaní žiadne obdobie, v ktorom by došlo k zdržaniu, resp. k prietahom zavineným Okresným súdom Žilina. V priebehu r. 2009 a 2010 bolo pojednávame viackrát odročované na žiadosť právnej zástupkyne navrhovateľa, a preto toto obdobie nemožno považovať za prietahy zavinené súdom, keďže k odročeniu pojednávanií dochádzalo z dôvodov na strane sťažovateľky. Po odpadnutí týchto prekážok súd vo veci riadne uskutočnil pojednávanie, ktoré však muselo byť odročené na neurčito z dôvodu zistenia okruhu dedičov po zomrelom účastníkovi. “

K vyjadreniu predsedu okresného súdu bolo priložené aj stanovisko zákonného sudcu Mgr. D. Ch., v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Vo veci sme riadne vykonávali úkony primerane zaťaženosti a personálnej situácii v súdnom oddelení (výzvy na odstránenie väd návrhu november 2006, spoplatnenie február 2007, vytýčenie pojednávanií jún a august 2007, ohliadka vytýčená na marec, po odstránení prekážky ohliadka vykonaná v máji 2009). Nejde o prednostnú vec, ktorá by sa týkala ochrany osobnosti, osobného stavu, výživného alebo bytovej potreby účastníkov. Vec je vlastnícka, bola skutkovo zložitá a veľa svedkov bolo vypočutých práve na ohliadke na mieste samom. Na ohliadke 21. 5. 2009 sa zúčastnila právna zástupkyňa navrhovateľov v štádiu tehotenstva. Tiež sa zistila prekážka v doručení na strane dodatočne pristúpenej odporkyne v r. 9) ako účastníčky z Českej Republiky (č. l. 125a spisu), a to odcestovanie, ku ktorému súd nemohol považovať ďalšie doručenia za účinné. Po oboznámení novej adresy odporkyne v r. 9) súd vytýčil pojednávania na 8. 9. 2010 a 27. 10. 2010, z ktorých sa ospravedlnila právna zástupkyňa navrhovateľov pre kolíziu v pojednávaniach a pre pretrvávajúcu materskú dovolenku v spojení s prekážkami spočívajúcimi v štúdiu jej koncipientky (č. l. 135, 141 spisu). V tejto fáze konania som rešpektoval právo sporových strán na konkrétnych právnych zástupcov vzhľadom na rozsah dovtedy vykonaného dokazovania. Každopádne vo veci som konal a po odpadnutí prekážok som vec aj skutočne

prejednal na pojednávaní konanom dňa 19. 1. 2011. Pojednávanie bolo napokon odročené pre úmrtie odporkyne v r. 9) a konať ďalej budeme s jej právnymi nástupcami.“

Právny zástupca sťažovateľky na vyjadrenie predsedu okresného súdu reagoval podaním doručeným ústavnému súdu 14. februára 2011, v ktorom okrem iného uviedol:

«Trváme na podanej sťažnosti a skutočnostiach v nej uvedených, pričom máme za to, že základné právo sťažovateľky porušené bolo.

Námietku sudcu o skutkovej zložitosti veci nepovažujeme za dôvodnú, ide o vyriešenie sporných vlastníckych vzťahov, pričom podobné spory sú prerokovávané na súdoch neustále. Pokiaľ ide o vyjadrenie, že úkony boli vykonávané primerane zaťaženosti a personálnej situácii, s týmto nemôžeme súhlasiť, keďže návrh v znení jeho úpravy bol na súd odoslaný dňa 27. 11. 2006, pričom podľa vyjadrenia sudcu, na zaplatenie súdneho poplatku bol navrhovateľ vyzvaný až vo februári 2007. Ďalší priebeh súdneho konania je podrobne opísaný v podanej sťažnosti a vyplýva z neho zjavné porušenie... ustanovení OSP o rýchlej a účinnej súdnej ochrane. V súvislosti s vyjadrením predsedu Okresného súdu Žilina o prietahoch v konaní v priebehu roku 2009 a 2010 na strane sťažovateľky uvádzame, že sťažovateľka alebo jej právny zástupca sa zúčastnili všetkých procesných úkonov a v rámci konania nebolo pojednávanie alebo iný úkon odročený z dôvodu ospravedlnenia sťažovateľky. Pokiaľ ide o ospravedlnenia právnej zástupkyne navrhovateľa z dôvodu jej materskej dovolenky, podľa nášho názoru mal súd zabezpečiť rýchlosť a účinnosť súdneho konania výzvou adresovanou navrhovateľovi a upozornením na marenie a prietahy v súdnom konaní, a to s prihliadnutím na stav právnej neistoty odporcov, teda aj sťažovateľky, spôsobenou dlhým časovým obdobím súdneho konania.

Stav právnej neistoty sťažovateľky považujeme za ťažisko imateriálnej ujmy, ktorá jej bola pomalým a neúčinným postupom súdu spôsobená, pričom bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktorého účelom je v zmysle judikatúry Ústavného súdu SR „odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom

predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Na základe vyššie uvedeného navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky prijal nález, tak ako bolo uvedené v sťažnosti sťažovateľky zo dňa 14. 09. 2010.

Zároveň žiadame, aby súd priznal E. L. náhradu trov konania a právneho zastúpenia v sume spolu vo výške 460,40 Eur... do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).»

II.

Z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 179/2006 ústavný súd zistil tento priebeh namietaného konania:

1. Dňa 20. októbra 2006 bol okresnému súdu doručený návrh M. D. (ďalej len „navrhovateľka“) na určenie vlastníckeho práva proti odporcom v 1. až 8. rade. Sťažovateľka vystupuje v namietanom konaní ako odporkyňa v 1. rade.

2. Okresný súd vyzval 8. novembra 2006 navrhovateľku, aby doplnila návrh a zároveň predložila znalecký posudok; na výzvu navrhovateľka reagovala 27. novembra 2006.

3. Dňa 29. novembra 2006 okresný súd vyzval navrhovateľku, aby predložila potrebný počet návrhov pre všetkých účastníkov konania, pričom zároveň uznesením č. k. 8 C 179/2006-37 pripustil zmenu návrhu a vyzval odporcov, aby sa k zmene návrhu vyjadrili; odporcovia sa k zmene návrhu vyjadrili 18. decembra 2006.

5. Okresný súd 6. decembra 2006 vyzval navrhovateľku, aby predložila znalecký posudok a 5. februára 2007 ju vyzval na zaplatenie súdneho poplatku. Na výzvu okresného súdu z 20. marca 2007 týkajúcu sa upresnenia odporcu v 3. rade navrhovateľka reagovala 30. marca 2007.

6. Dňa 7. júna 2007 okresný súd nariadil pojednávanie na 27. jún 2007.

7. Dňa 20. júna 2007 právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu návrh na výsluch svedkov. Na základe uvedeného okresný súd predvolal svedkov na pojednávanie nariadené na 27. jún 2007.

8. Dňa 27. júna 2007 sa uskutočnilo na okresnom súde pojednávanie, na ktorom okresný súd uznesením č. k. 8 C 179/2006-82 rozhodol o rozšírení okruhu účastníkov konania na strane odporcu. Zároveň bolo pojednávanie odročené na 23. júl 2007.

9. Dňa 3. júla 2007 okresný súd vyzval odporcov, aby sa vyjadrili k návrhu.

10. Dňa 12. júla 2007 právna zástupkyňa navrhovateľky ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní nariadenom na 23. júl 2007, na základe čoho so súhlasom odporcov bolo pojednávanie odročené na 22. august 2007.

11. Dňa 13. augusta 2007 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právnej zástupkyne navrhovateľky k výpovediam svedkov uskutočneným na pojednávaní 27. júna 2007. Vyjadrenie bolo okresným súdom 15. augusta 2007 zaslané právnenému zástupcovi odporcov.

12. Pojednávanie na okresnom súde uskutočnené 22. augusta 2007 bolo odročené na neurčito na účely nariadenia ohliadky na mieste samom.

13. Dňa 23. augusta 2007 právna zástupkyňa navrhovateľky oznámila okresnému súdu adresu svedka, ktorého navrhla vypočuť.

14. Dňa 27. septembra 2007 právny zástupca s'ťažovateľky doručil okresnému súdu návrh na opätovné vypočutie svedka.

15. Dňa 11. marca 2008 právny zástupca s'ťažovateľky doručil okresnému súdu urgenciu vo veci ustanovenia znalca a nariadenia termínu pojednávania.

16. Právna zástupkyňa navrhovateľky urgovala 22. januára 2009 nariadenie termínu pojednávania; okresný súd nariadil pojednávanie na 26. marec 2009 na mieste samom a zároveň predvolal svedka na výsluch na mieste samom.

17. Dňa 4. februára 2009 právna zástupkyňa navrhovateľky doručila okresnému súdu ospravedlnenie svojej neúčasti, v dôsledku čoho okresný súd 12. marca 2009 upovedomil účastníkov konania o odročení pojednávania na mieste samom z 26. marca 2009 na 21. máj 2009; v tento deň sa ohliadka na mieste samom uskutočnila.

18. Dňa 4. mája 2010 okresný súd nariadil pojednávanie na 8. september 2010.

19. Dňa 18. mája 2010 s'ťažovateľka doručila predsedovi okresného súdu s'ťažnosť na priet'ahy v namietanom konaní.

20. Dňa 10. júna 2010 právna zástupkyňa navrhovateľky doručila okresnému súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na súdnom pojednávaní nariadenom na 8. september 2010

z dôvodu kolízie súdnych pojednávanií vedených okresným súdom, v ktorých vystupuje ako právna zástupkyňa; na základe toho okresný súd 11. júna 2010 odročil pojednávanie z 8. septembra 2010 na 27. október 2010.

22. Dňa 24. augusta 2010 bola okresnému súdu doručená žiadosť právnej zástupkyne navrhovateľky o nenariadovanie pojednávanií a ich odročenie na termín po 11. novembri 2010 „z dôvodu pracovnej vyťaženia ostatných advokátov“. V súlade s touto žiadosťou okresný súd 31. augusta 2010 nariadil pojednávanie na 19. január 2011 a zrušil pojednávanie nariadené na 27. október 2010.

23. Dňa 19. januára 2011 sa uskutočnilo na okresnom súde pojednávanie, ktoré bolo pre účely zistenia právnych nástupcov po odporkyni v 9. rade odročené na neurčito.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v namietanom konaní.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd vychádzajúc zo skutočnosti, že predmetom namietaného konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, konštatuje, že po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy

všeobecného súdництва, a preto namietané konanie nemožno považovať za právne zložité. Ústavný súd zároveň pripúšťa, že zo skutkového hľadiska je vec zložitejšia, a to najmä s ohľadom na väčší počet účastníkov konania (odporcovia v 1. až 9. rade) a potrebu vykonať časovo náročnejšie dokazovanie (okrem iného obhliadkou na mieste samom). Ústavný súd zohľadnil tiež skutočnosť, že na postup okresného súdu v predmetnej veci negatívne vplyvajú aj niektoré procesné úkony navrhovateľa (nedostatky podania a potreba ich odstraňovania, zmeny návrhu), zároveň však konštatoval, že tieto skutočnosti nemôžu ospravedlniť nízku mieru efektívnosti doterajšieho postupu okresného súdu v namietanom konaní (za celé doterajšie obdobie okresný súd v namietanom konaní uskutočnil len tri pojednávania a obhliadku na mieste samom, pozn.) prejavujúce sa v jeho aktuálnom stave.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd pri preskúmaní predloženého spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľ prispel k zbytočným priet'ahom v konaní.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z predloženého spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 8 C 179/2006 ústavný súd zistil, že sťažovateľka vystupuje v namietanom konaní, predmetom ktorého je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ako odporkyňa v 1. rade. Navrhovateľka doručila

okresnému súdu návrh na určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam 20. októbra 2006.

Z prehľadu procesných úkonov okresného súdu vyplýva, že v namietanom konaní došlo k viacerým obdobiam dlhodobejšej neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu; ide najmä o obdobie od druhého pojednávania vo veci uskutočneného 22. augusta 2007 (toto bolo odročené z dôvodu nariadenia ohliadky na mieste samom na neurčito) až do 23. januára 2009, keď okresný súd nariadil pojednávanie na 26. marec 2009 (17 mesiacov), a tiež obdobie od 21. mája 2009, keď skutočne došlo k ohliadke na mieste samom, až do 4. mája 2010, keď okresný súd nariadil pojednávanie na 8. september 2010 (takmer 12 mesiacov). Celková doba neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu v doterajšom priebehu namietaného konania tak výrazne presahuje 2 roky.

Z pripojeného spisu ústavný súd ďalej zistil, že v období od začatia namietaného konania, t. j. od 20. októbra 2006, až do času rozhodovania ústavného súdu o tejto sťažnosti právna zástupkyňa navrhovateľky celkovo štyrikrát ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaniach nariadených na 23. júl 2007, 26. marec 2009, 8. september 2010 a 27. október 2010, v dôsledku čoho okresný súd tieto pojednávania odročil. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého pojednávanie možno odročiť len z dôležitých dôvodov, a hodnotí ako neefektívny postup okresného súdu, ktorý bez náležitého posúdenia vyhovel všetkým žiadostiam právnej zástupkyne navrhovateľky o odročenie pojednávania, v dôsledku čoho nepochybne došlo k predĺženiu doterajšieho priebehu namietaného konania.

Ústavný súd v súvislosti s uvedeným poukazuje na svoju predchádzajúcu judikatúru, v ktorej už vyslovil, že kolízia dvoch pojednávania v tom istom termíne na rozdielnych súdoch, o čom v danom prípade právny zástupca vedel v dostatočnom časovom predstihu, nie je akceptovateľným predpokladom uznania existencie dôležitého dôvodu nevyhnutne potrebného na odročenie riadne a včas nariadeného pojednávania. Posúdenie opodstatnenosti dôležitého dôvodu (§ 101 ods. 2 OSP) v každom konkrétnom prípade patrí výlučne do právomoci konajúceho súdu (m. m. I. ÚS 68/98). Vyhodnocujúc celý doterajší

priebeh namietaného konania ústavný súd konštatoval, že aj prílišná ústretovosť okresného súdu k žiadam právnej zástupkyne navrhovateľky o odročenie pojednávania prispela nepochybne k jeho predĺženiu (m. m. IV. ÚS 206/09).

Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že neodôvodnenou nečinnosťou, ako aj neefektívnou činnosťou okresného súdu došlo v namietanom konaní k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

Keďže označené konanie nebolo do času rozhodnutia ústavného súdu o s'ťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 179/2006 v ďalšom období postupoval bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

S'ťažovateľka v s'ťažnosti žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 000 €.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje

nielen vyslovenie porušenia tohto práva, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku namietaného konania pred okresným súdom (viac ako štyri roky) a jeho súčasný stav, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj dôvody, pre ktoré došlo v namietanom konaní k zbytočným priet'ahom, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € s'ťažovateľke v danom prípade za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania s'ťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním advokátom JUDr. R. F. (bod 4 výroku tohto nálezu). S'ťažovateľke priznal úhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie s'ťažnosti a stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu), z toho dva úkony právnej služby vykonané v roku 2010 a jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2011. Za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2010 patrí odmena v sume dvakrát po 120,23 € spolu s režijným paušálom dvakrát po 7,21 €, ku ktorej treba pripočítať 19 % DPH (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov) a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2011 patrí odmena v sume 123,50 € spolu s režijným paušálom v sume 7,41 €, ku ktorej treba pripočítať 20 % DPH. Celkovo tak trovy konania s'ťažovateľky predstavujú sumu 460,40 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2011